

MEMORIA ANUAL 2024 DE ACTIVIDADES DA RESERVA DA BIOSFERA TERRAS DO MIÑO
--

1. Programa trimestral de actividades de educación e divulgación ambiental celebradas no Centro de Interpretación Terras do Miño na anualidade 2024.
2. Visitas de 2 centros educativos ao Centro de Interpretación Terras do Miño: CEIP Illa Verde o 19 de marzo; Máster de Dirección de Actividades na Natureza da USC o 13 de novembro de 2024.
3. Visitas de asociacións e colectivos ao Mazo de Santa Comba durante a anualidade 2024.
4. Colaboración co Programa “Coñece a túa provincia” con 13 visitas ao Centro de Interpretación Terras do Miño (os días 16 de xullo; 13, 17, 19 e 20 de setembro; 2, 4, 9, 15, 18, 22 e 25 de outubro) e 18 visitas ao Mazo de Santa Comba (os días 26 de xuño; 19 de xullo; 3, 4, 5, 6, 13, 18, 25 de setembro; 2, 3, 10, 11, 16, 17, 24 e 30 de outubro; 8 de novembro de 2024).
5. Actividades de educación e divulgación ambiental celebradas na Casa das Ínsuas de Rábade durante o ano 2024 (Insuaescola de Nadal do 2 ao 5 de xaneiro; Obradoiro de Ornitoloxía fotográfica o 27 de xaneiro; Xornada de poda e mantemento de vimbios o 11 de febreiro; Xornada de Observación de aves invernantes os días 5 e 17 de febreiro; Participación en Biocultura en A Coruña o 3 de marzo; Obradoiro de poda de vimbios o 24 de febreiro; Curso de Ilustración da Natureza o 24 de marzo; Insuaescola de Pascua os días 25, 26 e 27 de marzo; Xornada “Abellas, abellóns e avespas: unha viaxe polos polinizadores das Insuas do Miño” o 7 de xullo; Xornada “Libélulas da Terra

Cha: un itinerario polos ríos e lagoas da contorna da Casa das Insuas” o 20 de xullo; InsuaCamp 2024 do 29 de xullo ao 3 de agosto; Insuaescola de Verán “Polinizadores” do 1 ao 5 de xullo; Insuaescola de Verán “Vexetais” do 5 ao 9 de agosto; Insuaescola de Verán “Natur-ciencia” do 2 ao 6 de setembro), así como recepción de visitas de centros educativos (Universidade Senior da Coruña o 13 de xaneiro; ANPA de Abella de Lugo o 28 de xaneiro; Grao de Educación Primaria e dobre Grao de Infantil e Primaria do Campus de Lugo da USC o 6 de marzo).

6. Actividades de educación e divulgación ambiental da Reserva da Biosfera Terras do Miño celebradas en varios concellos do territorio: Xermade, Pol, Alfoz, Oulol, Outeiro de Rei, Guitiriz, Castro de Rei (Asociación Mulleres Rurais A Xuntanza), Mondoñedo (Local Social de Masma, a través da Asociación Terras de Miranda), O Valadouro (Local Social de Alaxe, a través da Asociación Terras de Miranda) e Lugo (Club de Piragüismo Cidade de Lugo).
7. Execución do acordo de custodia do territorio nas fincas propiedade da Excm. Deputación provincial de Lugo, situadas nas Insuas do Miño e Ollos de Begonte, coa Asociación Galega de Custodia do Territorio, dende o 01.01.2024 ata o 16.09.2024.
8. Convenio da subvención nominativa outorgada pola Deputación de Lugo á Sociedade Micolóxica Lucus para a elaboración da 11ª edición da Revista Micolucus (2024), que inclúe traballos do territorio das Reservas da Biosfera Terras do Miño e Os Ancares Lucenses.
9. Convenio da subvención nominativa outorgada pola Deputación de Lugo á Asociación Centro de Interpretación Avifauna durante a anualidade 2024.

10. Convenio da subvención nominativa outorgada pola Deputación de Lugo á Sociedade Protectora de Animais e Plantas de Lugo para axudar a sufragar os gastos do coidado dos animais acollidos nas súas instalacións durante a anualidade 2024.
11. Convenio da subvención nominativa outorgada pola Deputación de Lugo á Asociación Animals Help para axudar a sufragar os gastos do coidado dos animais acollidos nas súas instalacións do refuxio de Xermade durante a anualidade 2024.
12. Convenio da subvención nominativa outorgada pola Deputación de Lugo á Asociación Provincial Lucense de Apicultura para axudar a sufragar os gastos de actividades da asociación durante o ano 2024.
13. Convenio da subvención nominativa outorgada pola Deputación de Lugo á Asociación Axuda Alimentaria Animalista para axudar a sufragar os gastos do local–almacén de alimentos para mascotas durante o ano 2024.
14. Convenio da subvención nominativa outorgada pola Deputación de Lugo á Asociación de Desenvolvemento Rural ODEGA para axudar a sufragar os gastos de organización da III Xornada de Xestión Medioambiental de explotacións de vacún de carne en Lugo na anualidade 2024.
15. Convenio da subvención excepcional outorgada pola Deputación de Lugo á Asociación Agrogandeira e de Desenvolvemento Rural Agro Noso para a execución do “Programa divulgativo e de asesoramento sobre a forestación e reforestación como sumidoiro natural de carbono na provincia de Lugo” na anualidade 2024.

16. Colaboración entre a USC e a Deputación de Lugo no proxecto de investigación para impulsar o aproveitamento sustentable e a valorización no territorio das Reservas da Biosfera existentes na provincia de Lugo da *Árnica Montana L.*
17. Mantemento e actualización da páxina web da Reserva da Biosfera Terras do Miño durante a anualidade 2024.
18. Desempeño das funcións de Secretaría do Consello de Xestores e representante deste Consello no Comité Español do Programa MaB durante a anualidade 2024.
19. Colaboración coa Secretaría do Comité Español do Programa MaB (OAPN) na elaboración dos boletíns de noticias cuatrimestrais da Rede Española de Reservas da Biosfera durante a anualidade 2024.
20. Execución do proxecto de catalogación de insectos polinizadores silvestres nas Reservas da Biosfera Terras do Miño e Os Ancares Lucenses durante a anualidade 2024.
21. Autorización a Sinergias Sostenibles Resiforest para a execución dos traballos de adecuación do piñeiral de *Pinus radiata* e execución do estudo sobre o potencial do aproveitamento resineiro, nunha parcela do Paseo do Rato propiedade da Deputación de Lugo durante as anualidades 2023 e 2024.
22. Dinamización, posta en valor e mantemento dos hortos urbanos da Deputación de Lugo do Paseo do Río Rato na anualidade 2024.
23. Execución dos traballos de inventario de bens, valorización, mellora da seguridade e xestión e retirada de residuos en nave e parcela da Deputación de Lugo no termo municipal de Begonte durante a anualidade 2024.

24. Aprobación e execución da convocatoria da liña de subvencións en concorrencia competitiva para proxectos de posta en valor do patrimonio natural, cultural e paisaxístico das Reservas da Biosfera Terras do Miño e Os Ancares Lucenses durante a anualidade 2024, dotada con 60.000 € para entidades sen ánimo de lucro da Reserva da Biosfera Terras do Miño.
25. Colaboración cos Concellos de Láncara, Rábade e Xermade durante a anualidade 2024 na diagnose, estudo de alternativas, dimensionamento e redacción dos pregos técnicos relativos á xestión dos fluxos de recollida de residuos municipais e cos Concellos de Muras e Samos en relación aos puntos limpos.
26. Emisión de informes solicitados por Augas de Galicia durante a anualidade 2024 en relación á autorización de actuacións en dominio público hidráulico, zona de servidume e de policía de cursos fluviais na Reserva da Biosfera nos concellos de Alfoz, Mondoñedo, Muras e Ourense.
27. Participación no grupo de traballo da posta en marcha do proxecto “Tapiz de refranes” da Rede Española de Reservas da Biosfera e asistencia ás 5 reunións online celebradas o 20 de xaneiro, 4 de marzo, 9 de abril, 15 de maio e 18 de xuño de 2024.
28. Execución da actuación de renovación das pasarelas peonís da entrada de Ombreiro en febreiro de 2024.
29. Celebración do obradoiro de “Reciclaxe, Reutilización e Recuperación no Centro de Interpretación Terras do Miño dirixido a docentes do IES Xoán Montes o 21 de febreiro de 2024.

30. Publicación o 25 de febreiro de 2024 en prensa da nova relativa ao rexistro nas Insuas do Miño do morcego máis grande atopado en Galicia, nunha visita dun grupo de escolares de 5º de Primaria do colexio Andaina da Coruña ao abeiro do acordo de custodia do territorio coa AGCT.
31. Participación no Consello Provincial de Turismo en representación da Reserva da Biosfera Terras do Miño, nas reunións celebradas os días 23 de febreiro, 13 de setembro e 13 de decembro de 2024.
32. Apoio ao Proxecto LIFE GLOBAL coordinado polo IBADER-USC mediante unha carta de apoio asinada o 28 de febreiro de 2024. O proxecto foi aprobado pola Comisión Europea e se executará entre 2024 e 2029.
33. Asistencia á Feira Biocultura 2024 na Coruña con stand propio e celebración de presentacións de proxectos das Reservas da Biosfera Terras do Miño e Os Ancares Lucenses do 1 ao 3 de marzo de 2024.
34. Participación nas dúas sesións online da Xornada “Intercambio de experiencias nas misións de cooperación Internacional do OAPN durante 2023” celebradas o 4 e 13 de marzo de 2024.
35. Apoio ao Proxecto “TIMBER TROOPERS: PRESERVANDO A NUESTROS ALIADOS SAPROXÍLICOS” presentado pola Asociación Corripa á convocatoria da Entidade EOCA (European Outdoor Conservation Association) mediante unha carta de apoio asinada o 5 de marzo de 2024.
36. Celebración das mesas sectoriais sobre Medio Ambiente e Desenvolvemento Sostible, dentro do procedemento de participación pública do Plan de Xestión

da Reserva da Biosfera Terras do Miño 2024–2034, no Pazo Provincial da Deputación de Lugo o 21 de marzo de 2024.

37. Colaboración cunha alumna do Ciclo Superior de Xestión Forestal e do Medio Natural do IES da Terra Chá para o seu Proxecto Fin de Ciclo sobre a Lagoa de Caque en Castro de Rei, previa solicitude do 22 de marzo de 2024.

38. Celebración do Día da Árbore coa plantación de árbores no Paseo do Rato en Lugo en colaboración coa Federación de Veciños de Lugo o 23 de marzo de 2024.

39. Preparación e presentación da documentación requirida polo Consello Internacional de Coordinación (CIC) da UNESCO o 25 de abril de 2024 no procedemento da 2ª revisión decenal da Reserva da Biosfera Terras do Miño, a cal foi aprobada favorablemente na reunión do CIC celebrada do 1 ao 5 de xullo de 2024 en Agadir (Marrocos).

40. Colaboración coa Rede IberomaB co envío de información sobre a Gobernanza da Rede IberoMaB a nivel local en maio de 2024.

41. Colaboración coa Fundación Oxígeno na organización da exposición didáctica “1000 y 1 abejas” no Pazo Provincial da Deputación de Lugo do 1 ao 6 de maio de 2024 con visitas guiadas para alumnos de centros educativos.

42. Participación no Seminario Formativo Virtual “Comunicación efectiva en Reservas de Biosfera” organizado pola Red IberoMab, co apoio do Organismo Autónomo de Parques Nacionales (OAPN) do Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico, a UNESCO e o Centro de Extensión

Universitaria e Divulgación Ambiental de Galicia (CEIDA) os días 7 e 8 de maio de 2024.

43. Asistencia á Feira Expovacaciones 2024 en Bilbao con stand propio e divulgación das Reservas da Biosfera Terras do Miño e Os Ancares Lucenses do 10 ao 12 de maio de 2024.

44. Asistencia á I Edición da Feira Gastrotur do Ulla en A Estrada con stand propio e divulgación das Reservas da Biosfera Terras do Miño e Os Ancares Lucenses os días 17, 18 e 19 de maio de 2024.

45. Participación nas reunións da Rede Mundial de Reservas da Biosfera de Montaña celebradas virtualmente os días 24 de maio e 10 de decembro de 2024.

46. Posta en marcha do programa de educación ambiental “Exploradores da RB Terras do Miño” destinado a nenas e nenos da Reserva da Biosfera Terras do Miño dentro da programación do Centro de Interpretación Terras do Miño no segundo trimestre de 2024.

47. Apoio ao proxecto “AUTÖCTONO Capacitación y Producción Local para la biodiversidad y frente al cambio climático”, presentado pola Fundación Oxigeno, Asociación Corripa e Asociación Cabaña Real de Carreteros, á convocatoria de subvencións da Fundación Biodiversidad no marco do Programa Empleaverde+, mediante unha carta de apoio asinada o 30 de maio de 2024.

48. Participación na III Xornada Galega de Custodia do Territorio celebrada o 1 de xuño de 2024 no Salón de Actos da Deputación de Lugo coa presentación do acordo de custodia do territorio nas Insuas do Miño e Ollos de Begonte na Reserva da Biosfera Terras do Miño.
49. Celebración do Día Mundial do Medio Ambiente a semana do 5 de xuño de 2024 con actividades de educación ambiental para nenos no Pazo de San Marcos, Xardíns da Deputación de Lugo e Centro de Interpretación Terras do Miño.
50. Celebración das reunións do Órgano de Participación e do Órgano Reitor da Reserva da Biosfera Terras do Miño o 18 de xuño de 2024 no Salón de Actos da Deputación de Lugo, nas que se aprobou o Plan de Xestión para esta Reserva da Biosfera 2024–2034.
51. Entrega de 3 hortos sementeiros adaptados ao Centro de Educación Especial de Santa María en Lugo o día 21 de xuño de 2024.
52. Participación no Curso de Astroturismo 2024 dirixido a técnicos de Administracións Públicas e responsables de espazos naturais, impartido pola Fundación Starlight os días 24 e 25 de xuño de 2024.
53. Colaboración coa Secretaría do Comité Español do Programa MaB (OAPN) na elaboración do “Estudo da Capacidade de sumidoiro de carbono das Reservas da Biosfera Españolas” en xullo de 2024.
54. Apoio á candidatura de D. Alberto Uría Moreno para a XV Edición dos Premios ao Desenvolvemento Rural de AGADER na Categoría de Paisaxe Rural mediante unha carta de apoio asinada o 1 de xullo de 2024.

55. Autorización do uso do Centro de Interpretación Terras do Miño no Paseo do Rato en Lugo á empresa Dixardín para actividades de formación e divulgación relacionadas coa agricultura ecolóxica e os hortos urbanos do Parque do Rato, os días 12 e 20 de xullo e 27 e 28 de setembro de 2024.
56. Traslado do informe solicitado por ADEGA en relación co proxecto de execución LAT 220 kV SET PE Chao do Marco–SE Belesar (REE) e SEC Soilán nos concellos de Becerreá, Baralla, Láncara, Sarria, Paradela, O Saviñao e Chantada (Lugo) (expediente IN408A 2020/163) a ADEGA, á Secretaría do Comité Español do Programa MaB e ao Servizo de Enerxía e Minas da Xefatura Territorial de Lugo da Consellería de Economía e Industria en agosto de 2024.
57. Execución dos traballos de recuperación de marxes mediante o uso de técnicas de bioenxeñería e técnicas tradicionais no río Rato en Lugo durante os meses de setembro, outubro e novembro de 2024.
58. Celebración de actividades medioambientais nos centros de atención a maiores da Deputación de Lugo: “Herbario de plantas autóctonas” no CAM de Castroverde do 2 ao 6 de setembro, no CAM de Meira do 16 ao 20 de setembro, e no CAM de Pol do 7 ao 11 de outubro de 2024; “Decoración de Nadal” no CAM de Castroverde do 14 ao 18 de outubro, no CAM de Meira do 28 ao 31 de outubro e 4 de novembro, e no CAM de Pol do 19 ao 25 de novembro de 2024.
59. Participación no curso “O papel das entidades locais na protección do medio ambiente e a loita contra o cambio climático” impartido pola Deputación de Lugo dende o 10 de setembro ao 4 de outubro do de 2024 cun tema sobre

medio natural no que se inclúen as Reservas da Biosfera Terras do Miño e Os Ancares Lucenses.

60. Apoio ao Proxecto LIFE Nature & Biodiversity “Conservation of mountain wild pollinators in Southern Europe” presentado pola Fundación Oxígeno á Convocatoria LIFE 2024 mediante unha carta de apoio asinada o 16 de setembro de 2024.
61. Participación na 23ª reunión ordinaria do Consello de Xestores da Rede Española de Reservas da Biosfera celebrada os días 18, 19 e 20 de setembro de 2024 no Centro Nacional de Educación Ambiental (CENEAM) en Valsaín Segovia.
62. Asistencia á Feira Internacional de Ecoturismo Naturcyl en Segovia o 20 e 21 de setembro de 2024 e participación na mesa redonda “Reservas da Biosfera, Parques Naturais e Rede Natura 2000: estratexias de continuidade e integración territorial” o 20 de setembro de 2024.
63. Participación na 25ª Reunión do Comité Español do Programa MaB da UNESCO celebrado no Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico en Madrid o 23 de setembro de 2024.
64. Autorización de uso do Centro de Interpretación Terras do Miño no Paseo do Rato en Lugo á ANPA do Colexio da Milagrosa de Lugo para a impartición da actividade “Micoloxía para familias” o día 28 de setembro de 2024.
65. Aprobación e publicación no BOP do 30 de setembro de 2024 da 6ª convocatoria para a concesión de autorizacións de uso das hortas urbanas ecolóxicas do Paseo do Río Rato.

66. Celebración das Xornadas Micolóxicas a semana do 14 ao 19 de outubro de 2024 no Salón de Actos da Deputación de Lugo e no Paseo do Rato, en colaboración coa Sociedade Micolóxica Lucus.
67. Recepción de alumnos da materia de "Planificación e Xestión de espazos naturais" do Máster de Enxeñería de Montes do Campus de Lugo da USC o 22 de outubro de 2024 na Casa das Insuas e presentación do modelo de xestión das Reservas da Biosfera Terras do Miño e Os Ancares Lucenses.
68. Asistencia á "Feira Xantar 2024 - 25º Salón Internacional de Turismo Gastronómico" do 24 ao 27 de outubro de 2024 en Ourense con stand propio e material divulgativo das Reservas da Biosfera Terras do Miño e Os Ancares Lucenses.
69. Asistencia á "Feira L de Lugo" o 27 de outubro de 2024 no Pazo de Feiras e Congresos de Lugo con stand propio e material divulgativo das Reservas da Biosfera Terras do Miño e Os Ancares Lucenses.
70. Autorización do uso do Centro de Interpretación Terras do Miño no Paseo do Rato en Lugo á ANPA Amigos do Menéndez Pelayo para a impartición da actividade "Micoloxía para familias" o día 27 de outubro de 2024.
71. Colaboración coa Secretaría do Comité Español do Programa MaB (OAPN) para a elaboración dun vídeo divulgativo sobre as Reservas da Biosfera españolas, coa cesión de imaxes e vídeos da Reserva da Biosfera Terras do Miño en outubro de 2024.

72. Colaboración coa Sociedad Estatal de Loterías y Apuestas del Estado (SELAE) en outubro de 2024 para a emisión dun sorteo da Lotería Nacional en 2025 dedicado á promoción e difusión das Reservas da Biosfera españolas, cun décimo conmemorativo da Reserva da Biosfera Terras do Miño.
73. Apoio á candidatura da Universidade de Santiago de Compostela – IBADER ao Programa de Cátedras UNESCO e Redes UNITWIN para o establecemento da Cátedra “UNESCO Reservas da Biosfera Atlánticas: Biodiversidade, Infraestrutura Verde e Desenvolvemento Rural” mediante carta de apoio asinada o 30 de outubro de 2024.
74. Colaboración coa Secretaría do Comité Español do Programa MaB (OAPN) na elaboración dos contidos da Reserva da Biosfera Terras do Miño para a publicación “Los quesos y otros lácteos en las Reservas de la Biosfera Españolas” editada polo OAPN en novembro de 2024.
75. Celebración do Día Internacional das Reservas da Biosfera o 3 de novembro de 2024 con publicacións en redes sociais e páxina web de proxectos e iniciativas na Reserva da Biosfera Terras do Miño.
76. Asistencia á reunión de técnicos xestores das Reservas da Biosfera de Galicia na Dirección Xeral de Patrimonio Natural da Consellería de Medio Ambiente e Cambio Climático en Santiago de Compostela o 4 de novembro de 2024.
77. Asistencia online á Sesión informativa da nova Estratexia e Plan de Acción para o Programa MaB organizada pola Secretaría do Comité Español do Programa MaB (OAPN) o 6 de novembro de 2024.

78. Colaboración no Ciclo de Conferencias Luis Asorey en colaboración coa Real Academia Galega de Ciencias e a USC entre os días 18 e 27 de novembro de 2024 sobre “Alimentación, Medio Ambiente e Saúde”.
79. Aprobación da Convocatoria do VIII Concurso de Fotografía “O patrimonio etnográfico material das Reservas da Biosfera Terras do Miño e Os Ancares Lucenses” da anualidade 2025, cuxas bases foron publicadas no BOP do 20 de novembro de 2024.
80. Colaboración coa Secretaría do Comité Español do Programa MaB (OAPN) na elaboración dos contidos e selección de imaxes da Reserva da Biosfera Terras do Miño para a publicación “Reservas de la Biosfera: espacios para el presente y el futuro ” que publicou o OAPN en decembro de 2024 e adquisición de 100 exemplares para a Reserva da Biosfera Terras do Miño.
81. Participación na reunión técnica do 17 decembro de 204 sobre a iniciativa de apoio ao emprendemento nas Reservas da Biosfera no Proxecto Red Empreverde da Fundación Biodiversidad, xunto coa Secretaría do Comité Español do Programa MaB.
82. Participación na presentación da 11ª edición da Revista Micolucus (2024) celebrada no Salón de Actos da Deputación de Lugo o 23 de decembro de 2024.